

PATVIRTINTA
Šiaulių „Saulės“ pradinės mokyklos
direktorius 2016 m. rugsėjo 19 d.
įsakymu Nr. V -117

ŠIAULIŲ „SAULĖS“ PRADINĖ MOKYKLOS

GABIŲ MOKINIŲ ATPAŽINIMO IR UGDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gabių mokinių atpažinimo ir ugdymo tvarkos aprašo (toliau – aprašas) paskirtis – įvertinti esamą gabių mokinių ugdymo situaciją ir numatyti gabių mokinių ugdymo sistemą Šiaulių „Saulės“ pradinėje mokykloje (toliau – mokykla).

2. Aprašas parengtas vadovaujantis Gabių vaikų ir jaunimo ugdymo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK-105.

3. Apraše pateiktos ilgalaikės gabių ir talentingų vaikų paieškos, atpažinimo ir ugdymo plėtros kryptys, išdėstyti tikslai, uždaviniai ir priemonės, numatomi tvarkos aprašo rezultatai.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. Gabūs vaikai – tai vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas (individualiai testuojamų standartizuotais intelekto testais intelekto koeficientas yra du standartiniai nuokrypiai ar daugiau nei vidurkis). Turėdami šiuos intelektualinius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

4.2. Talentingi vaikai - vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

5. Veiksmų plano įgyvendinimas remiasi šiais principais:

5.1. prieinamumo – kai visiems gabiams ir talentingiems vaikams sudaromos sąlygos gauti jų poreikius atitinkantį ugdymą;

5.2. tęstinumo – kai gabių vaikų paieška, atpažinimas ir ugdymas sudaro vientisą interaktyvią seką;

5.3. atsakomybės ir kompetencijos – gabių vaikų paiešką, atpažinimą ir ugdymą vykdo kvalifikuoti mokyklos pedagogai.

6. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas apima šių vaikų atpažinimą, ugdymo spartinimą, individualizavimą ir turtingumą.

II SKYRIUS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

7. Sukurti mokykloje veiksmingą gabių mokinių ugdymo sistemą, atspindinčią gabių mokinių poreikius ir interesus atitinkantį ugdymą(si), sudarant jiems edukacines, psichologines, socialines sąlygas.

8. Uždaviniai:

8.1. atpažinti gabius vaikus, pasižyminčius aukštu ir labai aukštu intelektualiu gebėjimų lygiu;

8.2. pritaikyti ugdymo turinį, aplinką gabių vaikų poreikiams;

8.3. gerinti švietimo pagalbos gabiams ir talentingiems vaikams kokybę;

8.4. ugdyti, plėtoti gabių mokinių galias bei skatinti juos aktyviai dalyvauti šalies, tarptautinio lygio projektuose, olimpiadose;

- 8.5. skatinti mokinių tėvus (globėjus) aktyviai dalyvauti mokyklos veikloje, ugdant ypatingus mokinių gabumus;
- 8.6. vystyti talentingų mokinių ugdymo(si) galimybes.

III SKYRIUS GABIŲ MOKINIŲ IDENTIFIKAVIMAS

9. Gabių vaikų ugdymas apima šių vaikų atpažinimą, ugdymo spartinimą, individualizavimą, diferencijavimą ir turtinimą.

10. Gabių vaikų atpažinimas:

10.1. gabūs vaikai atpažįstami asmenine tėvų (globėjų) ir mokytojų iniciatyva. Tėvai (globėjai) ir mokytojai subjektyviai taiko įvairius gabumų atpažinimo kriterijus. Vieni iš naudojamų kriterijų – geri mokymosi rezultatai ir pasiekimai mokomųjų dalykų olimpiadose, konkursuose, kituose tikslinės paskirties renginiuose;

10.2. taikomi adaptuoti ir standartizuoti gabių mokinių poreikius identifikuojantys instrumentai, testai, tyrimai;

10.3. priešmokyklinio amžiaus gabūs vaikai atpažįstami pagal intelektinius gebėjimus bei pasitelkiant tėvų (globėjų), mokytojų, specialistų įvertinimo išvadas bei aprašo prieduose nurodytų anketų rezultatais (1, 2, 3 priedai);

10.4. pradinių klasių gabių mokinių veiklos stebėjimas, anketų rezultatai fiksuojami ir laikomi mokinių veiklos pažangos aplankuose ir kt.;

10.5. gabių mokinių sąrašai pristatomi Vaiko gerovės komisijos posėdžiuose.

IV SKYRIUS GABIŲ MOKINIŲ UGDYMO BŪDAI

11. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas spartinamas:

11.1. ankstyvesniu priėmimu į mokyklą, pagal pedagoginių psichologinių tarnybų (PPT) specialistų rekomendacijas anksčiau pradėjus dalyvauti priešmokyklinio ir (ar) pradinio ugdymo programose;

11.2. priešmokykliniame, pradiniam ugdyme, atsižvelgus į mokymosi pasiekimus, gali būti rekomenduojama kelti mokinį į aukštesnę klasę;

11.3. teikiama atitinkama mokomoji medžiaga, kai tik nustatyta, kad mokinys jai yra pasirengęs.

12. Gabių ir talentingų vaikų ugdymas diferencijuojamas, specializuojamas, individualizuojamas:

12.1. mokiniams ugdymas diferencijuojamas, teikiant skirtingo sudėtingumo lygių užduotis;

12.2. teikiamos bendros užduotys, bet reikalaujama skirtingo jų atlikimo lygio ar būdo;

12.3. diferencijuojant ir individualizuojant namų darbų užduotis ir atlikimo būdus;

12.4. dalis darbų atliekama savarankiškai;

12.5. teikiama galimybė įsisavinti kursą paties mokinio tempu;

12.6. teikiamos papildomos užduotys, siekiant praplėsti žinias ir įgūdžius.

13. Gabių ir talentingų vaikų ugdymo turtinimas:

13.1. skiriant papildomas valandas gabių vaikų ugdymui;

13.2. sudarant sąlygas gabiams mokiniams teikti pagalbą silpniau besimokantiems mokiniams;

13.3. teikiant specialistų pagalbą, organizuojant konsultacijas;

13.4. organizuojant mokomųjų dalykų savaites, dekadas, olimpiadas, konkursus, parodas, mokinių konferencijas;

13.5. organizuojant ekskursijas į įvairias mokslo įstaigas, universitetus, mokslinio tyrimo institutus, bibliotekas, muziejus, edukacines išvykas po Lietuvą bei Europos šalis;

13.6. organizuojant įvairių sporto šakų varžybas ir konkursus;

13.7. dalyvaujant šalies ir tarptautines mokomųjų dalykų olimpiadose, konkursuose ir kituose renginiuose.

14. Mokykla užtikrina vaikams, turintiems motyvaciją ir aukštus pasiekimus, galimybę gauti dalykinių ir asmenybės ugdymo žinių, įgyti tokių gebėjimų, kurių jie neturi galimybių įgyti per pamokas.

V SKYRIUS NUMATOMI REZULTATAI

15. Numatoma, kad įgyvendinus aprašą:

15.1. didėja švietimo ir švietimo pagalbos specialistų susidomėjimas išskirtinių gebėjimų vaikų atpažinimu ir ugdymu;

15.2. sudaryta ir išbandyta gabių vaikų, pasižyminčių aukštu intelektinių gebėjimų lygiu, atpažinimo ir įvertinimo metodika;

15.3. atskleista ir pasiekta gerų rezultatų olimpiadose, konkursuose, įvairiose varžybose;

15.4. vykdoma nuolatinė gabių vaikų stebėseną, tyrimai;

15.5. organizuojami gabių vaikų renginiai;

15.6. gabių ir talentingų vaikų dalyvavimas bei pasiekimai skelbiami mokyklos internetinėje svetainėje, mokyklos ir/ar klasės stenduose.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Už aprašo įgyvendinimą atsakingi Šiaulių „Saulės“ pradinės mokyklos direktoriaus pavaduotojas ugdymui, mokytojai ir pagalbos specialistai.

Parengė
Direktorė

Regina Miežienė
2017-_____

ANKETA PEDAGOGAMS GABIŲ VAIKŲ ATPAŽINIMAS IR UGDYMAS

Gerbiami pedagogai,

Prašome atsakyti į šios anketos klausimus. Ja norima sužinoti Jūsų požiūrį į gabių vaikų ugdymą.

Pedagoginio darbo stažas ____ metai.

Pildymo data _____.

1. Koks vaikas, Jūsų manymu, yra gabus? Kaip jį atskiriate iš visų priešmokyklinės grupės vaikų?
 - a) aktyvus, žingeidus;
 - b) išsiskiriantis iš bendraamžių;
 - c) komunikabilus;
 - d) savarankiškas;
 - e) dėmesingas.
2. Kokios srities vaikų gebėjimai dažniausiai pasireiškia?
 - a) protiniai gebėjimai;
 - b) kūrybiniai gebėjimai;
 - c) gebėjimai meno srityje;
 - d) gebėjimai socialinėje srityje;
 - e) kita (parašykite).....
3. Kaip konkrečiai ugdote vaikų gebėjimus?
 - a) įvairesne veikla (lankome teatrus, parodas ir pan.);
 - b) skatinimu;
 - c) sudėtingesnėmis užduotimis;
 - d) dirbdami individualiai;
 - e) kita (parašykite).....
4. Ar kuriate gabiems vaikams atskiras užduotis, parengiate skirtingas priemones? *Pabraukite.*

TAIP	KARTAIS	NE
------	---------	----
5. Ar skiriate papildomai laiko gabiems vaikams ugdyti? *Pabraukite.*

TAIP	KARTAIS	NE
------	---------	----
6. Kokiais metodais dažniausiai puoselėjate vaiko gabumus?
 - a) žaidimu
 - b) pokalbiu;
 - c) stebėjimais;
 - d) eksperimentais;
 - e) kita (parašykite).....
7. Ar piešinys jums „kalba“ apie vaiko įgimus gabumus, talentus? *Pabraukite.*

TAIP	KARTAIS	NE
------	---------	----
8. Ar duodate papildomus užduotis vaikams, kad geriau save realizuotų? *Pabraukite.*

TAIP	KARTAIS	NE
------	---------	----
9. Ar dažnai koreguojate vaiko veiklą? *Pabraukite.*

TAIP	KARTAIS	NE
------	---------	----

Dėkojame už atsakymus

**ANKETA TĖVAMS
GABIŲ VAIKŲ ATPAŽINIMAS IR UGDYMAS**

Gerbiami Tėveliai,

Prašome atsakyti į šios anketos klausimus. Ši anketa skirta tam, kad geriau pažintume Jūsų vaiką ir sužinotume Jūsų požiūrį į gabių vaikų ugdymą.

Vaiko vardas pavardė.....

Pildymo data _____.

1. Ar Jūsų vaikas labai aktyvus?

a) viskuo domisi, daug klausinėja;	b) ilgai stebi aplinką, ar kokį nors reiškini;	c) mėgsta būti vienas;
d) pats tyrinėja, ardo daiktus, žaislus;	e) kita (parašykite)	kita (parašykite)

2. Ar Jūsų vaikas mėgsta fantazuoti? *Pabraukite.* TAIP NE

3. Ar Jūsų vaikas mėgsta pasakyti kažką labai įmantraus, jis tiesiog „gaudo“ tokius ypatingus žodžius? *Pabraukite.* TAIP KART AIS NE

4. Kokių ypatingų gabumų turi Jūsų vaikas?

a) protinių gebėjimų;	b) kūrybinių gebėjimų;	c) gebėjimų meno srityje;
d) gebėjimų socialinėje srityje (gebėjimas kokybiškai vadovauti).	e) kita (parašykite)	kita (parašykite)

5. Kokia veikla dažniausiai užsiima Jūsų vaikas?

a) piešimas, rankdarbiai, kūryba;	b) įvairūs žaidimai;	c) TV;
d) kompiuteris;	e) meniniai gebėjimai (šoka, dainuoja, deklamuoja)	kita (parašykite)

6. Ar Jūsų vaikas mėgsta kažkuo išsiskirti iš savo bendraamžių grupės? *Pabraukite.*

TAIP KART AIS NE

7. Kokio amžiaus Jūsų vaikas pradėjo tarti pirmuosius skiemenis, kalbėti? *Pabraukite.*

Iki 1 metų 1 – 1,5 metų 3 metų

8. Ką piešia Jūsų vaikas?

a) žmones;	b) įvairias figūras;	c) gamtą;
d) viską;	e) daiktus (negyvi daiktai).	kita (parašykite)

9. Kaip ugdote vaiko ypatingus gebėjimus, talentus?

a) bendraudami su vaiku;	b) skatindami įvairia veikla;	c) kūrybingumu;
d) dalyvaudami papildomoje veikloje;	e) niekaip.	kita (parašykite)

Dėkojame už atsakymus

**ANKETA PEDAGOGAMS
GABIŲ VAIKŲ ATPAŽINIMAS IR UGDYMAS**

Gerbiami pedagogai,
Šia anketa norima daugiau sužinoti apie Jūsų ugdytinių gabumus.
Tai teiginiai, nusakantys kurią nors asmens savybę.
Prašome vertinti kiekvieną ugdytinį, pažymint plusu jam tinkamą teiginį lentelėje.

Pildymo data _____.

Vaiko vardas pavardė.....

Eil. Nr.	Teiginiai	Visada	Dažnai	Kartais	Retai
1.	Smalsus(si), užduoda daug klausimų.				
2.	Žodynas turtingesnis nei bendraamžių.				
3.	Drąsiai reiškia savo nuomonę.				
4.	Turi gerą atmintį.				
5.	Turtinga vaizduotė.				
6.	Būdingas lankstus mąstymas.				
7.	Eksperimentuoja, grupuoja, analizuoja ir interpretuoja.				
8.	Diskusijose gina savo nuomonę.				
9.	Noriai atlieka užduotis, siekia tobulumo.				
10.	Savo klausimais glumina mokytojus, tėvus.				
11.	Noriai imasi naujų užduočių.				
12.	Išmoksta labai greitai ir lengvai.				
13.	Išitraukia į įdomias užduotis.				
14.	Mėgsta būti grupėje, bendrauti.				
15.	Labai susidomi ir patiria malonumą aktyviai dalyvaudamas(a) meninėje veikloje.				
16.	Planuoja savo piešinius, išlaiko proporcijas.				
17.	Savo darbuose rodo daug originalumo.				
18.	Mėgsta kurti meną įvairiomis priemonėmis.				
19.	Turi gerą muzikinę klausą. Lengvai įsimena dainų melodijas.				
20.	Geriau negu kiti dainuoja, jaučia ir išlaiko ritmą ir melodiją.				
21.	Gerai sekasi organizuoti įvairius žaidimus bei užsiėmimus.				
22.	Pastabus, greitai pamato prieštaravimus.				
23.	Yra energingas. Turi daug idėjų.				
24.	Sugeba vadovauti grupei.				
25.	Jei kuo tiki, tai visas jėgas sutelkia tos idėjos įgyvendinimui.				

PATVIRTINTA

Šiaulių „Saulės“ pradinės mokyklos
direktorius 2016 m. rugsėjo 19 d.
įsakymu Nr. V -117

**ŠIAULIŲ „SAULĖS“ PRADINĖ MOKYKLOS
1-4 KLASIŲ MOKINIŲ PASIEKIMŲ GERINIMO PRIEMONIŲ PLANAS**

Eil. Nr.	Priemonė (siekinys)	Laikotarpis	Atsakingas	Rezultato vertinimo kriterijus
1.	Tikslingos ugdymo veiklos formos pamokoje parinkimas, individualizuotos ir diferencijuotos užduotys pamokoje, ugdymo turinio parinkimas, atsižvelgiant į mokinių poreikius, interesus, patirtį ir aplinką.	Per mokslo metus	Mokytojai, administracija	VGK posėdžių, stebėtų pamokų, Mokytojų tarybos protokolai. Stebėtų pamokų aptarimas administracijos pasitarimuose.
2.	Ugdymo turinio siejimas su mokinių patirtimi ir interesais, praktiniu pritaikymu. Pamokų organizavimas netradicinėse erdvėse.	Per mokslo metus	Mokytojai, administracija	Stebėtų pamokų aptarimas administracijos pasitarimuose, Mokytojų tarybos posėdžiuose.
3.	Mokinio individualios pažangos stebėjimas pamokoje ir fiksavimas mokytojui priimtinu būdu. Trišalių pokalbių „Mokinys – tėvai - mokytojas“ organizavimas (konsultuoti tėvus, padėti identifikuoti ir spręsti mokymosi problemas bei sunkumus) (<i>žr. plano priedą</i>).	Per mokslo metus	Mokytojai, pavaduotojas ugdymui, spec. pedagogas	Mokytojo pasirinkta forma (pvz. protokolai, el. dienyne rašytos pastabos ir kt.)
4.	Mokinių pasiekimų aptarimas (aptariami diktantų, testų rezultatai, išanalizuotos klaidos su mokiniais, numatyta ir aptarta su tėvais, kam ir kokia pagalba reikalinga).	Kartą per pusmetį	1 - 4 klasių mokytojai	Mokytojo pasirinkta forma bei aptarimas administracijos pasitarimuose.
5.	Darbų aplankalų, testų, diktantų sąsiuviniių saugojimas (stebima mokinio individuali pažanga).	1 mokslo metus	Mokytojai	Pradinio ugdymo metodinės grupės posėdžių protokolai.
6.	Mokinių patyčių mažinimas klasėje ir mokykloje. (dalyvavimas prevencinėje programoje „Antras žingsnis“, organizuojama veikla „Savaitė be patyčių“, atliekamas anoniminis anketavimas „Nesityčiok - man skaudu“, numatytos priemonės, įvairūs renginiai klasės vadovo valandėlių metu.	Per mokslo metus	Mokytojai, socialinis pedagogas administracija, metodinės tarybos pirmininkas	Pradinio ugdymo metodinės grupės posėdžių protokolai, aptarimas administracijos pasitarimuose.

1-4 klasių mokinių pasiekimų gerinimo priemonių
plano
priedas

ŠIAULIŲ „SAULĖS“ PRADINĖ MOKYKLOS

MOKINIO STEBIMA INDIVIDUALI MOKYMOSI PAŽANGA

Kas stebi?	Kaip dažnai?	Kokiomis formomis?
Mokinys	Pamokoje	Taisomos padarytos klaidos, jos analizuojamos, aptariamoms.
	Kas savaitę	Aptaria su mokytoju, kas pavyko ir kur reikia pasistengti. Informacija pateikiama el. dienyne.
	Kas 2 savaites	Rašo patikrinamuosius darbus, testus. Analizuoja padarytas klaidas.
	Kas mėnesį	Informacija pateikiama el. dienyne. Mokytojas (savo pasirinktu būdu) fiksuoja mokinio pažangą, mėnesio pabaigoje analizuoja mokinio ūgtį.
	Kas trimestrą/kas pusmetį	Kas pusmetį analizuojamas mokinio pažangumas, aiškinamasi, kodėl jo žinios pablogėjo ar pagerėjo.
	Metų pradžioje /pabaigoje	Supažindinama su mokykloje nustatyta tvarka (aprašais).
Tėvai	Kas dieną	Informacija apie mokinio pažangą pateikiama el. dienyne. Įrašai el. dienyne, informacija raštu negalintiems prisijungti prie el. dienyno, individualūs pokalbiai.
	Kas savaitę	Mokytojo komentarai sąsiuvinuose.
	Kas 2 savaites	Tėvai, kurių vaikams nesiseka mokytis, kviečiami į mokyklą individualiam pokalbiui.
	Kas mėnesį	Mokytojo pastabos, pagyrimai rašomi el. dienyne, vyksta individualūs pokalbiai apie vaiko ūgtį.
	Kas trimestrą/ kas pusmetį	Bendri tėvų susirinkimai, kurių metu aptariami ugdymosi pasiekimai, daroma pažanga.
	Metų pradžioje/ pabaigoje	Metų pradžioje supažindinama su vertinimo tvarka, sistema, išsiaiškinami vertinimo kriterijai, mokslo metų pabaigoje analizuojami pasiekimų rezultatai.
Mokytojas	Pamokoje	Stebi ir fiksuoja kiekvieno mokinio pažangą (mokinio aplankuose, mokytojo užrašuose, stebėjimo lapuose).
	Kas savaitę	Skiria papildomas užduotis (individualiai) silpnai besimokantiems ir gabiems mokiniams.
	Kas 2 savaites	Rašomi savarankiški, grupiniai darbai, atliekamos patikrinamosios užduotys, vedami individualūs pokalbiai su mokiniu.
	Kas mėnesį	Aptariama mokinio ūgtis.
	Kas trimestrą/kas pusmetį	Vaiko gerovės komisijoje aptariami mokinio signaliniai pusmečio vertinimai. Mokytojų tarybos posėdyje kalbama apie kiekvieno mokinio pasiekimus, padarytą pažangą.

Kas stebi?	Kaip dažnai?	Kokiomis formomis?
	Metų pradžioje/ pabaigoje	Pasitikrinama ar nepasikeitė teisės aktai apie mokinio pažangos ir pasiekimų vertinimą, mokytojų metodiniame pasitarime aptariami vertinimo kriterijai. Mokslo metų pabaigoje pateikiama standartizuotų, diagnostinių testų analizė.
Administracija	Pamokoje	Aptariamas mokinių sėkmių įvertinimas: mokėjimas įsivertinti ir vertinti savo padarytą pažangą per pamoką.
	Kas savaitę	
	Kas 2 savaites	Darbų aplankų, testų, diktantų sąsiuviniių stebėseną.
	Kas mėnesį	Aptariama vaiko gerovės komisijos posėdyje mokinių pasiekimai, direkciname pasitarime - testų rezultatų suvestinės
	Kas trimestrą/kas pusmetį	Įvertinama mokinio ūgtis, mokytojo darbo kokybė.
	Metų pradžioje/ pabaigoje	Mokinių pasiekimų aptarimas.
Pagalbos mokiniui specialistai	Pamokoje	Stebimas mokinių sėkmių įvertinimas.
	Kas savaitę	Stebimi mokiniai per pamokas, pertraukas. Vyksta konsultacijos, pokalbiai, renkama informacija apie mokinių ugdymąsi, analizuojama, šalinamos problemiško elgesio priežastys.
	Kas 2 savaites	Vyksta praktiniai užsiėmimai, kurių metu ugdomi socialiniai ir sveikos gyvensenos įgūdžiai.
	Kas mėnesį	Ieškoma būdų kaip pašalinti pastebėtas ugdymosi spragas.
	Kas trimestrą/kas pusmetį	Kviečiami tėvai vaiko gerovės komisijoje aptarti mokinio pažangą.
	Metų pradžioje/ pabaigoje	Dalyvauja prevencinėse programose, supažindina mokytojus su galimybe dalyvauti jose.